IV. évfolyam Celldömölk 1908 augusztus 30 35. szám

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Megjelen minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 filler.

Felelős szerkesztő:
DINKGREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkgreve Nándor könyvnyomdája Celldömölkön ide intézendők a szellemi részt illető közlemények, hirdetések és mindennemü pénzilletékek.

A büntető novella életbelépése.

Az 1908. XXXVI. tc., mely a büntető-törvénykönyv és bünvádi perrendtartás módositását tárgyazza, a hivatalos lapnak f. hó 20-iki számában közölt igazságügyminiszteri rendelet értelmében f. évi október hó 1-én, a második fejezetben foglalt rendelkezések kivételével, életbe lép. A második fejezetben foglalt törvény pedig 1910. évi január hó 1-én fog hatályba lépni.

A törvénynek ezen része, mely a fiatalkoruakra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza, azért nem léphet életbe már most, mert felette sok előzetes intézkedésre van szükség, amelyeket a törvény végrehajtása involvál. Az életbe lépő törvény első fejezete a büntetés feltételes felfüggesztését, a harmadik a mellékbüntetéseket és az elkobzásokra vonatkozó rendelkezéseket, a nagyedik egyes büntetendő cselekményekre vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz, mint a pénzhamisitás, keritės, a minősitett lopás, a csalás és az élvezeti cikkek eltulajdonitásának az értékhatárának a kibővitése.

Olyan részei ezek a büntető törvénynek, melyek már régóta várták megszületésüket, mert bár büntető törvényünk kétségkivül egyik legremekebb alkotása a világ jogirodalmának, mégsem volt tökéletes, s mig egyes büncselekményeket, mint pl. a minősitett lopás egyes esetei, drákói szigorral sujtott, addig pl. a közerkölcsiség tekintetében oly silány intézkedéseket foglalt magában, melyek semmikép sem állottak arányban a büncselekmény következményeivel, mint pl. a keritės büncselekményénél. Ezeken a hiányokon segit az évtizedek óta vajudó törvény, mely végre a feltételes elitélés liberális intézményét is becikkelyezi törvényeink közé.

Kétségkivül nagyfontosságu haladást jelent ezen intézménynek meghonositása. Külföldön már több országban megvolt a feltételes elitelés törvénye, mely nálunk most már két minta után megy. Külön intézkedik a felnőttekre, külön a fiatalkoru bünösökre, akiket még az elitélés megbélyegző hatása alól is kivon a törvény.

A felnőttekre vonatkozólag t. i. a törvény a francia—belga rendszert követi, vagyis kirója a tettesre a büntetést, de annak végrehajtását felfüggesztheti a biróság. Három évi időtartamot szab meg a törvény a büntetés felfüggesztése tekintetében s ha ezen »próbaidő« alatt az egy hónapnál nem hosszabb időre elitélt bünös ellen bünvádi eljárás nem indittatik meg, a büntetés alól menekül.

A fiatalkoruakra nézve a törvény az angol—amerikai rendszert követi. Nevezetesen e szerint nem a büntetés végrehajtását, hanem az itélethozatalt függeszti fel a próbaidő tartamára s amennyiben a próbaidő tartama alatt a büntettes magát kifogástalanul viseli, a biróság az eljárást ellene itélethozatal nélkül megszünteti.

Kétségtelen mélyreható erkölcsi hatása van a törvény ezen intézkedésének, mely sok rossz utra tévedt ifjukoru büntettest fog az erkölcsösség utjára visszaterelni. A próbaidő alatt a fiatalkoru büntettesek felügyelő tisztviselők ellenőrzése alatt fognak állani.

A törvény a *pénzhamisitás* tekintetében külön büntetéshatárt állapit meg, aszerint, amint koronán felüli, vagy aluli hamisitás képezi a cselekmény tárgyát.

TÁRCA.

Leánykérés a jelenben.

Ifju: Emlékszel-e rája, mikor először meglättalak? Borus, őszi napon, iskolába mentél könyvekkel kezedben. Ködös, rideg szeptemberi nap volt s mégis mosolygó, viruló tavasz volt szivemben. Szemben haladtál vélem, a szemünk ha néha összetalálkozott, hogyan elpirultál. Emlékszel-e rája? Ha mentél az utcán, árnyékként kövcttelek és midőn leejtéd kis notészodat, felvettem, átadtam, milyen bájosan mondtál érte köszönetet. Hogy örült a lelkem, midőn másnap régi ismerősként köszöntésemet fogadtad. Repültek a napok, az iskolában is csak Terád gondoltam, a tanáraim de sokszor korholtak. Figyelmetlen voltam, a VI-ik osztályt érted ismételtem, pedig mindig kitünően tanultam azelőtt.

Leány: Abban az évben én is ismételtem.

Ifju: A tánciskolában csak veled táncoltam és ha ott nem voltál, szomoruan, szótlanul félrevonultam. Emlékszel a versre, amit legyeződre irtam? Virágfakadásról, szerelemről zengett.

Leány: A szép képeslapot, amit hozzám intéztél, sorban megőriztem.

Ifju: Emlékszel az esti magányos sétákra, hallgatagon, némán mentünk egymás mellett, csak sziveink beszéltek s mi értettük egymást. Gondoltál-e néha a fényes báltermekre, hogy körülrajongott az udvarlók serege, a szellemes bókokat ugy-e elfeledted?

Leány: Jól emlékszem rája, megkérdezted tőlem, mi a legkedvesebb táncom, s néhány kivétellel csak keringőt jártunk.

Ifju. Mikor ozsonnára mentem el hozzátok, milyen kedves és figyelmes voltál s mikor megdicsértem a sok édességet, mily bájosan mondtad: no, hisz egy leánynak csak érteni kell azt is.

Leány: Nem volt tán igazam?

Ifju: Azután minden nap együtt voltam Veled, mily boldog napok voltak, mig a kegyetlen sors elszakitott Tőled. Ah, mily hosszu, nehéz napok voltak. Most itt vagyok ujra, hogy kérdezzem tőled: szeretsz-e, tudnál-e hü feleségem lenni, csendes boldogságban velem együtt élni? Ah! Igent mond ajkad! Menjünk együtt, kérjük most meg drága szüleinket.

Leány: Ők beleegyeztek, boldogságunkra most csak áldásukat adják.

Leánykérés a jövőben.

(Együtt van az egész család a menyasszony-jelölt kivételével). Vőlegényjelölt: Olvastam a »Leánykiházasitó Közlöny«-ben a pályázatot. Van szerencsém átnyujtani a kérvényemet.

Családapa: (Olvassa) Alakilag minden rendben van. Itt az ujraoltási s az orvosi bizonyitvány, továbbá az évi jövedelem hiteles kimutatása is. Most indokolja kérvényét.

Vőlegényjelölt: Indokaim a következők: A kedves leányát személyesen ugyan nem ismerem, azonban ugy a pályázatban kiirt hozományösszeg, valamint megjelölt családi

A n. é. közönség b. tudomására adom, hogy **Celldömölkön, Dömölki-u. 91. sz. a. (özv. Fischerné házában)**

divatszalónomat megnyitottam.

A n. é. közönség b. pártfogását kérem. — Kiváló tisztelettel: **TIBORTZ SÁNDOR**

férfi-, női-, angol- és francia-szabó.

A *kerítés* bűncselekményét szigoru büntetés alá vonja s körültekintően intézkedik e fontos közerkölcsiséget érdeklő kérdésben. Felállitja kerités vétségét, mely 2 évig terjedhető fogházzal és annak büntettét, mely 3 évig terjedhető börtönnel büntettetik, mig a sulyosabb minősités alá eső bűncselekményre fegyházat ir elő.

A csalásra vonatkozó passzusnál a novella azon ujitást hozza be, hogy ezen bűncselekménynek magánindítvány jellegét megszünteti s egyes kivételes esetektől eltekintve, azt hivatalból üldözendő bűncselekménynek minősiti.

A miniszteri rendelet második része a büntetés feltételes felfüggesztésére vonatkozó rendelkezések végrehajtásáról szól a bíróságok hatásköréhez tartozó bünügyekben.

A harmadik rész a bünügyi muzeumokra vonatkozó rendeleteket tartalmazza; a biróság az elkobzott tárgyakat az esküdtbiróság vagy a törvényszék hatásköréhez tartozó ügyekben az ügyészség, a járásbiróság hatásköréhez tartozó ügyekben pedig a járásbiróság vezetője, a székesfővárosi államrendőrség főkapitányi hivatalánál vagy valamely csendőrségi parancsnokságnál, vagy más közhatóságnál szervezett bünügyi muzeeum megkeresésére, az eljárás jogerős befejezése után a muzeumnak megküldi. Az ügyészség vagy a legközelebbi muzeumba küldi az elkobzott tárgyakat, mely megőrzése a nyomozó hatóságnak vagy a büntetőjogi tudományos továbbképzésnek elelnek meg. Ha ritkaságánál vagy más szempontból tanulságosnak mutatkozik az elkobzott tárgy, ugy erről a székesfővárosi államrendőrség főkapitányi hivatalánál szervezett muzeumot értesiteni kell.

A rendelet harmadik pontja a fiatalkoru terheltek bünügyeinek elintézését tárgyalja. A tizennyolcadik évet be nem töltött fiatalkoru terhelt egyén birájául a járásbiróság vezetőjét jelöli ki. Mig a budapesti büntetőtörvényszéknél és mind azoknál a törvényszéknél, melyeknél állandóan két vagy több főtárgyalási tanács működik, a főtárgyalást állandóan a törvényszék elnökétől kijelölt egyik tanácsa tartja meg. A fiatalkoru terhelteknek a többi terheltekkel érintkezniök nem szabad; ha a helyiség miatt ez nem volna elkerülhető, ugy külön tárgyalási nap (délelőtt vagy délután) lesz részükre kitüzve. Budapesten, ahol a fitalkoru terhelteknek a száma nagyobb, ügyüket a biróság többi hivatalától elkülönitve, egészen különálló, esetleg e célra bérelt alkalmas szobában kell tárgyalni. Az ily tárgyalásokra a Bp. 295. § szerint fiatalkoru egyének be nem bocsáthatók.

Az ötödik rendelet a büntető törvénykönyvek és bünvádi perrendtartás kiegészitését és módositását tartalmazza.

---

körülmények, továbbá a rokonság összeköttetései, befolyása magasabb körökbe, biztos garanciát nyujtanak arra, hogy szépen indult pályámon jövőmet megalapithatom.

Családanya: (ellágyulva) Oh, a leányom mindig ilyen fiatalemberről ábrándozott, mily boldogok vagyunk, mily boldogok vagyunk. (A családanya és gyermekek sirva fakadnak az örömtől és boldogságtól, mire a családapa intésére kivonulnak).

Családapa: Nagyon meg vagyunk önnel elégedve. Meg vagyok győződve, hogy tudatában van annak, hogy minő kötelességeket ró a férfira a házassági kötelék és azt hiszem általánosságban most már meg is egyeztünk ezen ügyben. Én azonban még leányomnak még annyi hozományt nem adhatok, amennyit a pályázatban kiirtam, hanem egy bizonyos összeggel évente kárpótolnám Önöket. Ezt határozottan igérem. Nagy befolyásomat felhasználom, hogy már most egy megfelelően dotált állásba juttassam, ugy hogy gond nélkül megélhetnek. A leányom nagyon takarékos és Ön egy igazi jó és szerető hitvest fog benne találni.

Vőlegényjelölt: Nekem is van csekély adósságom, azonban az ügyelembe sem jöhet. Részemről semmiféle házassági akadály fenn nem forog.

Családapa: Mi szintén a legnagyobb örömmel üdvözöljük, mint kedves vőnket. Talán most a leányomat is behivatom.

Vőlegényjelölt; Oh, nem szükséges, a mi boldogságunkból most már csak az anyakönyvvezető áldása hiányzik.

Loránth Miksa.

Jegyzők győri internátusa.

Győr, Komárom, Moson, Sopron, Vas, Veszprém és Zala vármegyék jegyzői egyleteinek vezetői elhatározták, hogy Győrött, községi, kör- és segédjegyzők gyermekei nevelésének megkönnyitése érdekében internátust létesitenek.

A tervbe vett internátus intező-bizottsága, mielőtt a további intézkedést megtenné, tudni kivánja, hogy a 7 vármegye jegyzői kara részéről minő anyagi támogatásra számithat, minélfogva körlevelet intézett megyénk összes jegyzőihez, melyben felhivja őket, hogy az alapitandó internátus tagjai sorába 10 évre évi 10 K tagdij fizetésének kötelezettségével lépjenek be.

Reméljük, hogy vármegyénk jegyzői karában nem akad egyén, aki a magasztos eszmének megvalósitása érdekében az ugy humánus, mint hazafias áldozat meghozása elől elzárkózni igyekeznék, de sőt szivesen hisszük és várjuk, hogy mint egy test és lélek fognak ezen emberséges intézmény rendes tagjaiként jelentkezni — s a csekély évi 10 K hozzájárulással a nemes cél elérését lehetővé tenni.

Az internátus intéző-bizottságának körlevele következőképen szól:

Kedves Kartársunk!

Szerény javadalmunkból a mai nehéz megélhetési viszonyok között gyermekeink illő neveltetéséről gondolkodni képtelenség lévén, hogy ezen terhünkön könnyithessünk Győr, Komárom, Moson, Sopron, Vas, Veszprém és Zala vármegyék jegyzői egyleteinek alulirott vezetői a mai napon Győrött tartott együttes értekezletünkön elhatároztuk, hogy Győrött, kizárólag községi-, kör- és segédjegyzők gyermekeinek nevelésére árvaházzal kapcsolatos fiu-internátust létesitünk. A belügyi kormánynak jelenlegi vezetőjében még van a jóakarat hasonirányu intézmények támogatása iránt. Győrváros hazafias közönsége részéről a legmesszebbmenő segélyezés van kilátásba helyezve, az árva-alapra gyüjtött összeg kamatai is folyósitást nyerhetnek, az orsz. központi egylet ezévi junius 29-én tartott gyülésében hozott határozat értelmében s ha most önmagunk is odaadó buzgalommal segédünk az eszme szolgálatába, a jövő tanévre megnyithatjuk iskolába járó gyermekeink számára saját otthonunkat.

Lehetetlenséget nem kivánunk, ismerjük mi a jegyzők rózsásnak hirdetetett helyzetét, tudjuk, hogy nagyobb áldozatot egyikük sem hozhat s éppen azért az a kérésünk, lépj be az alakitandó internátus rendes tagjai sorába s kötelezd magad arra, hogy évenkint 10 koronával hozzájárulsz annak fenntartásához.

Hogy az alapszabályokat elkészithessük és jóváhagyás végett felterjeszthessük, ahhoz feltétlenül szükségünk van tudni, hogy hány fizető rendes tagja lesz az internátusi egyesületnek. bizalommal kérünk tehát, hacsak lehet és teheted, hozd meg az aránylag csekély áldozatot, lépj be rendes tagnak s a mellékelt nyilatkozatot aláirva juttasd el ezévi szept. 20-ig vármegyéd alulirott egyleti elnökéhez, Vasmegyében alulirt főjegyzőhöz.

Kedves Kartársunk! Az alaptevő munkát megtettük, a mozgalmat meginditottuk s célunk gyermekeinknek Győrött, ahol főgymnásium, főreáliskola, polgári fiu- és leányiskola, férfi- és női-tanitóképző, felső leányiskola, fa- és fémipari szakiskola és felső kereskedelmi iskola áll rendelkezésre, aránylag olcsón, szakember felügyelete alatt állandó otthont, egészséges lakást és tisztességes, jó élelmezést biztositsunk. Rajtatok áll, hogy ez az otthon létesüljön.

Ha tömörülünk s vállvetve küzdünk a terv megvalósitásán, ugy egy hasznos kulturális intézmenyt állitottunk gyermekeink nevelésére, ha félre állunk, ugy elposványozódik s megfeneklik az eszme.

Munkára tehát a cél érdekében, az utódok hálája fakad fáradságos munkánk nyomán.

Mi bizunk a hét vármegye jegyzői kakarának odaadó buzgalmában s ettől a bizalomtól áthatva, kérünk még egyszer: karold fel s támogasd közös ügyünket, mert csak akkor várhatunk további támogatást, ha látják, hogy önmagunk sem riadunk vissza áldozattól.

Kartársi szeretetünk nyilvánitása mellett vagyunk szivélyes üdvözlettel:

A Győrött létesitendő jegyzői internátus intéző bizottsága nevében:

Győr, 1908. augusztus 8-án.

Posch Mihály győrszentmártoni jegyző, a győrmegyei egylet elnöke, értekezletti előadó *Czizmadia László*, tatai főjegyző, az orsz. közp. jegyzői egylet alelnöke, értekezleti elnök, *Domonkos István*, mezőörsi jegyző, a győrmegyei jegyzői egylet főjegyzője, értekezleti jegyző. *Maller József*, komárommegyei egyleti elnök, etei körjegyző. *Boldini Rezső* mosonmegyei egyleti elnök, lébényi főjegyző. *Dobos Gábor*, sopronmegyei egyleti elnök, vági körjegyző. *Kovács Gyula*, zala-

megyei egyleti elnök, légrádi főjegyző. *Sokoray Elek*, vasmegyei egyleti főjegyző, celldömölki körjegyző. *Hnát Flóris* szemerei jegyző. *Eördögh György*, szarvkői jegyző. *László Elek*, csanakhegyi jegyző. *Gerwein János*, magyarkeresztúri körjegyző. *Dobrovits* Mihály, nyuli jegyző. *Holler András*, veszprémmegyei egyleti elnök, olaszfalusi körjegyző. *Szokoly Endre*, tápszentmiklósi jegyző. *Kuntzl Gábor*, öttevényi jegyző. *Matisz Gyula*, varsányi körjegyző, *Golubics István* rárói jegyző. *Szabó János*, bakonyszentlászlói körjegyző. *Almássy Antal*, rábapatonai körjegyző.

Göttmann Bódog nyilatkozata.

Lapunk mult heti számában »*Elismerés Göttmann Bódognak*« cimü hirünkre az alábbi nyilatkozatot kaptuk:

Faiskolánk.

A »Kemenesalja« utolsó számában közölte azon elismerést, amelyben a községi képviselőtestület engem, a faiskola rendbentartásáért részesiteni szives volt.

Annál inkább jól esett csekély érdemem elismerése, mert tudom, hogy aki a köznek dolgozik, az többé-kevésbbé éles kritikaban gyakran, de elismerésben vajmi ritkán részesül.

Szerénytelenség, sőt igazságtalanság volna azonban részemről, ha a kapott elismerést egyedül raknám zsebre.

Hogy faiskolánk minőség tekintetében nem utolsó a megyében, az nem csak az én érdemem, hanem érdeme a faiskola kezelőjének, Szórády Dénes tanitó urnak és Pálovits József biró urnak is.

Szórády tanitó ur ugyanis nagy buzgalommal, kitünő szakértelemmel és oly ritka kézügyességgel végzi a fák nemesitését, hogy élvezet őt munkája közben megfigyelni. — Munkája eredményéről pedig tanuskodik a faiskola gyönyörü nemesfa állománya.

Pálovits biró urnak pedig érdeme, hogy — habár szüken is — megadja a munkaerőt, az iskola nagyon elhanyagolva volt talajának megmunkálására.

Midőn tehát a képviselőtestületnek, hirlapilag is nyilvánosságra hozott szives elismerését ezennel megköszönöm, megosztom azt munkatársaimmal: Szórády Dénes tanitó urral és Pálovits József biró urral.

A fasikolát pedig — melynek fenntartását különben is törvény irja elő — ajánlom a képviselőtestület szives pártfogásába; mert városunk kertjeiben a korosabb fák betegek, különösen az almafélék erősen rákosodásnak indultak, s ennélfogva mihamarább fiatal fákkal lesznek pótolandók.

Már pedig, ha ezen pótlást a saját klimank és talajunkban termelt nemes csemetékkel eszközölhetjük, akkor ne küldjük pénzünket idegenbe, bizonytalan értékü fákért.

Amig a magyar egészséges nemzedéket akar nevelni, a gyümölcsöt nem nélkülözheti. — A gyermek ösztönszerüleg érzi, hogy szervezetének fejlődéséhez a gyümölcscukor életszükségiét. — Ezért vágyik oly nagyon utána, s ha otthon e tekintetben kielégitést nem nyer, át-maszik a szomszéd kertjébe is, hogy lopjon gyümölcsöt.

Akinek tehát helye van, ültessen gyümölcsfát.

Göttmann Bódog
faiskola-felügyelő.

A dalkör gyülése. A helybeli dalkör választmánya ma délután 5 órakor saját helyiségében ülést tart. A választmányi tagok pontos megjelenésre kéretnek.

HIREK.

Szőgyény-Marich Ferencz †. Consumatum est. Bevégződött. E szentirási szót használjuk annak kifejezésére, midőn a végzet egy országos és történelmi nevezetességü család életfájáról egy erős, fiatal hajtást és ágat szakit le, miként most is. A család, melynek a mult érdemei és a jövő reményei minél hosszabb életet kivánnak az országban, bizonyára el fogja ugyan kerülni azt, amit a régészet és cimertan egy megforditott paizs és egy kiojtott fáklya képében szokott ábrázolni, de azért vesztesége mindenkepen gyászos és megrendítő. A boldogultnak nem volt országos és történelmi szereplése, mint ez őseinek és családja más tagjainak megadatott, de voltak kimagasló egyéni és emberi erényei és tulajdonságai. Családi tradiciókon fölépült vallási meggyőződés, teljesitett honfiui kötelesség, a családi tüzhelynek meleg szeretete, egy példánykép hitvesnek és két viruló leánycsemetének körében és oly nemeslelkü emberi jótékonyság és emberbaráti szeretet, a melyekért most nem egy Miatyánk fog a Mindenhatóhoz emelkedni. Ime ezek az egyes vonások a boldogultnak jelleméből. De mindezek és más erények nem fegyverezték le vele szemben a végzetet. Ide jöjjetek halandók, kik ugy képzelitek, hogy a nagyoknak és előkelőknek csak az öröm, jólét és boldogság rózsáit termi az élet, tövisek nélkül. Csak hozzátok tekint be a halál egy fiatal élet kioltására? A betegség nyoszolyáját csak nektek vetik fel éktelen szenvedések számára? Az egy drága életért remegő családtagok csak köztetek tudják sokszor hónapokkal és évekkel előbb a megmásithatatlan véget és minden emberi segitség hiányát? Valóban ne irigyeljétek a nagyokat, a kiknek sokszor éppen nagyságuk arányában járnak ki a bajok és szenvedések.

Nem kisérhetjük el Szőgyény Marich Ferencet utolsó nyugvóhelyére. De legyenek e sorok egy igénytelen ciprushlomb azon férfiu sirján, kinek neve mindig disze volt vidékünknek, akit az ő nemes egyszerüsége, igénytelensége és önzetlensége mellett az ő emlitett erényei és társadalmi rangjának fenkölt érzelmei és gondolkozása tesznek felejthetetlenné előttünk.

*

A megboldogultnak hült tetemei f. hó 25-én a róm kath. anyaszentegyház szertartásai szerint beszenteltetvén, a fehérmegyei Szőgaegyházára szállittatott és az ottani családi sirboltban helyeztetett örök nyugalomra. Tüzoltóegyletünk Pálovits József főparancsnok és a Kath. Legényegylet Takács György alelnök vezetése alatt megjelent a temetésen és mindkét testület remek koszorut helyezett a nemes férfiu ravatalára.

*

A Mindenható vegye gondjaiba a sokat szenvedett, gyászbaborult özvegyet, árvákat. Nyugodjék békében!

Az egyházkerület uj elnöke. A dunántuli ág. ev. egyházkerület e hó 19-én, Győrött rendes közgyülést tartott, melyen a betegeskedő Ihász Lajos világi elnök helyébe Hrabovszky István felsőőri kir. közjegyzőt választották meg.

Reiszig Ede halála. Vasvármegye egykoru főispánja, Reiszig Ede f. hó 22-én Grácban meghalt. Az elhunytban érzékeny veszteség érte megyei közéletünket, melynek kora ifjusága óta mindig buzgó munkása volt. Halálát neje: Szegedy-Ensch Irma bárónő, fivére Reiszig Alajos takarékpénztári igazgató és gyermekei: Antonia, Ede belügyminiszteri segédtitkár, Lajos tengerésztiszt és Géza huszárfőhadnagy és kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja. Holttestét Szombathelyre vitték s a szerzetesek templomában állitották ravatalra, ahonnan a kámoni sirkertbe helyezték örök nyugalomra.

A kapuvár—devecseri vasut. Ezen vicinális ügyében f. hó 23-án népies értekezlet volt Kemenesszentpéteren, melynek engedményese tudnillik dr. Porkoláb Mihály helybeli ügyvéd. Dr. Porkoláb Mihályon kivül az értekezleten megjelentek az érdekelt községek vezetőemberei és nagybirtokosai, nevezetesen: Gróf Széchenyi Jenő, Hátzky Sándor, Hertelendy Gyula, Nunkovits Dénes, Kolossa Ferenc, Bisztritsány Aladár, Horváth Antal, Löwy Imre, Hoffmann Fülöp és sokan mások. Az értekezletet nyomban ülés követte, melyen a vasut mielőbbi létesitése érdekében és annak céljaira 20000 koronát szavaztak meg, illetőleg ily összeg erejéig törzsrészvényeket jegyeztek.

A Csorba-tó mellől azon hirt kapjuk, hogy az időjárás végre a Tátrában is megjavult és aranyos jótékony napfény árad szét a hegyóriásokon és a gyönyörü tavon, mely 1351 méternyire van a tengerszin fölött — a Ság 250 — és a helybeli apátsági kert területénél jóval nagyobb. Ugyanonnan kapunk egy érdekes más hirt is, mely egy előkelő volt magyar államférfiu közlése levelezőnkkel. Eszerint Fiume egyházjogi állása ugy rendeztetnék, hogy az a zengi egyházmegyéből kivétetvén, mint külön apátság a pannonhalmi főapát egyházmegyéjéhez csatoltatnék. Igaz, hogy a közlő is csak a lapokra hivatkozott, de a dolog tetszett neki.

Adományok a kath. Legényegylet számára. Gróf Wallis Gyuláné, Somogyi Ilona grófnő 20 koronát, Ráffel Dénes Izsákfáról 10 koronát ajándékozott kath. legényegyletünk céljaira az aug. 2-án tartott nyári mulatságra való felülfizetés cimén.

Donáth Vilmos urnak. A »Kemenesvidék« mai számában közzétett nyilatkozata és egyéb közlemények elég ügyesen iparkodnak a tényállást szépitgetni és enyhébb módon feltüntetni. En mindezekre nézve az alábbi lakonikus kijelentéseket teszem: Lapom mult heti számában megjelent cikkemet közvetlen, eredeti forrásból nyertem és akkor, midőn már a panaszos mozdonyvezető ügyvédjénél jegyzőkönyvbe mondta és azt alá is irta. Hogy alaptalan váddal nem álltam elő, a kis leány szüleinek előttem és más számos tanuim előtt tett kijelentései igazolják, mely szerint ön a kis leánynyal szemben korántsem viselkedett gyöngéden és kezével oly illetlen müveleteket vitt véghez, mely a fennálló vádnak alapot nyujt. Közleményemben, mely már köztudomásu volt, annak megirásakor nevét kiméletből kihagytam s midőn lapom megjelent, a közszáj, a hir az ön nevét füzte a történtekhez. Különben állok eléje a kilátásba helyezett pörnek, a *közérdekből* közölt hiremért teljes felelősséget vállalok a biróság előtt is. Csakhogy aztán visszafelé ne süljön el a fegyver, mert minden fogásnál nagyobb ereje van a *valónak és a szent igazságnak*.

Járvány. Kemeneshőgyészen a hasihagymáz, Kecskéden a difteritisz, Ostfiasszonyfán pedig a kanyaró ütötte fel tanyáját.

A Kath. Népszövetség megalakulása Pápócon. Maitz Antal pápóci plebános buzgólkodása folytán mult vasárnap délután megalakult Pápócon is a Kath. népszövetség. Az e célból összehivott népgyülésen Maitz Antal a pápóciak népszerü lelkésze és Virág Károly róm. kath. kántortanitó lelkesitő szavakkal ecsetelték a szervezkedés szükséges voltát és Lukács József győri theologus buzditó beszédére a helyszinén mintegy százan léptek be a népszövetségbe. A tagok egyhangulag Maitz Antalt elnökké, Virág Károlyt másodelnökké választották meg. A taggyüjtés érdekében a mozgalom tovább folyik.

Borbély az oroszlánketrecben. Élénk emlékünkben van még, hogy a Kocka-féle állatseregletben Szalai Ferenc helybeli borbély megborotválta az egyik állatszeliditőt, és pedig fodrásztermül a bestiák ketrecét választva. Ugy mondják, hogy e bravour Szalainak nagy dicsőségére válott, mely elhangzott messze földre, még Munkácsra is, ahol történetesen ugyanazon Kocka-féle menazséria tanyázik. Igen csalódik, aki azt hiszi, hogy a borbélyok nem igen törődnek a világ sorsával, hanem csupán a borotva csillogó pengéje és éle érdeklik őket. Sőt ellenkezőleg. A borbély éppen olyan halandó, mint a többi ember, őneki éppenugy megvan az achillessarka, mint másnak. Próbálja csak valaki őket félénknek, gyávának nevezni, rögtön a tettlegesség mezején teremnek. Igy történt ez most Munkacson is, ahol Haluspa Ödön ottani borbélymester kelt virtusversenyre Szalai mesterrel és pedig nagyobb vakmerőséggel, de nem olyan szerencsével, mert a fenevadak királya, az egyik oroszlán rángrott és összemarcangolta őt. Haluspát sulyos sebeivel a kórházba szállitották. A világbajnokság koszoruja tehát mégis Szalay mester homlokát övedzi.

A magyar ipar előrehaladottságának fényes tanujele a brassói és zsolnai posztógyárak nagy föllendülése. E gyárak készitményei a külföldi kiállitásokon is nagy dicsőséget szereztek, hazánknak és a kiviteli kereskedelmünk kimutatásán nagy számokkal szerepel a zsolnai és brassói gyárak szövet- és posztó-kivitele. Régóta fennálló hiányt pótolnak e gyárak az által, hogy Német Márkus celldömölki kereskedőnél gyári raktárt létesitettek, hol készitményeik mindenkor készleten vannak és a divatujdonságok fenti kereskedő kirakatában láthatók. Ajánljuk olvasóink b. figyelmébe.

Halálozás. Simonyi Zongor Sándor edvei földbirtokos, f. hó 26-án 74 éves korában elhunyt. A szép kort ért férfiut nején és fián kivül négy unokája gyászolja.

Gyermekmenhelyünk népessége. A szombathelyi gyermekmenhely legutóbbi időben annyira megnépesedett, hogy immár az országban népesség dolgában a 3-ik helyet foglalja el, mert körébe ezidő szerint 3046 gyermek tartozik.

A mulatság vége. Mult vasárnap délután nagy népesődület volt a Kossuth-Lajos utcában, ahol egy részeg ember fetrengett a földön saját vérében. Szücs Ferenc asztalosegéd ugyanis már a délelőtt folyamán felöntött a garatra, és bár a jó bort mértékkel mérték neki ő mégis a mértéktelenség áldozatául esett, mert a sárgaföldig, azaz az aszfaltig leitta magát. A berugott ember aztán tört-zuzott, ami kezeügyébe került. Bezuzta Nagy András vendéglős ablakát is, mely alkalommal jobbkezének ereit is felmetszette. A részegségben és vérveszteségtől tehetetlen embert beszállitották a kórházba.

Csemege-szőllő kilója 56 filérért kapható SZVOBODA KÁROLY csemegeüzletében, Celldömölkön.

Lóvásár. Október hó 19-én Jánosházán, 20-án pedig Celldömön lesz a katonai lóvásár.

Egy őrült öngyilkossága. Büki István csöngei lakos f. hó 23-án elmebaja miatt felakasztotta magát. Ugylátszik mégsem volt annyira őrült, mert érezte bajának kinjait s jobbnak vélte szenvedésnél a halált.

Ózd.

Irta: **Takács Gedeon.**

(Folytatás.)

A folyekony acél ismét ily lebegő kádakba kerül, amelyet a hidként szerkesztett mozgó, gördülő daru könnyedén felkap, pedig csak 300 mm. egy-egy ilyen megtöltött kád és a kis mozdony által behuzott formákba ömlesztik a folyó acélt.

Lassan hül ki e rettentően forró folyadék és 10—15 lépésről is oly sütő, perzselő hőséget áraszt, hogy zsebkendővel, kalappal kellett perzselései elől védekeznünk.

A kiüritett kádakat gázlángnak fokozatosan fogyó tüze mellett hütögetik, azután viznek befecskendezésével teljesen lehütik, hogy alkalmassá váljon tüzálló habarcscsal való kitapasztásra és igy uj folyekony vas vagy acél befogadására. Különben, ha ki nem tapasztanák, maga a kád is megolvadna a belőömlesztett folyó fémtől.

A hőséget az acélt olvasztó és öntő műhelyben birtuk ki legkevésbbé. Ahol mi álltunk, ott is lehetett 50 foknyi meleg, hát még ott közvetlenül a kádak, formák, olvasztó kemencék mellett, ahol a munkás 12 órás keretben 10 óra folyásig dolgozik.

Minden egyes öntésből kikovácsolnak egy kis mennyiséget s viszik a vegyi laboratoriumba, hol a gyár vegyészei alaposan megvizsgálják, vajjon jól sikerült-e.

Mi innen a gépházba mentünk. Öt óriási, gőzerővel hajtott gép rengette ott a talajt. Örömömre szolgált, hogy mindent, amit láttam, (a kazánokat nem néztem meg) a hegyi mozdonyokat kivéve — magyar gyártmány.

E gépeket a kohóban kifejlett gáz ereje hajtja. E gépek süritik és megsüritvén, szoritják a levegőt a kohókba, ahol a koksz gőze és a levegő egy része ismét gázzá változva hajtja tovább azt a gépet, mely őt a kohóba szoritotta.

A hatalmas terem másik felében óriási villanyfejlesztő gépek kerekei forognak. E gépeket termetes kazánok gőze tartja állandó mozgásban.

A villanygépek óriási átvitt ereje pedig a tener műveket mozgatja és működteti.

A formába öntött vas vagy acél tömbök ugyanis vagy mint tömbök kerülnek forgalomba, vagy maga az ózdi gyár készit belőle sineket, traverseket, acél hengert, rudat vagy kovács vasat. De pl. gépet, gőzpréset, tengelyt, szóval teljesen kész dolgokat nem gyárt.

A durva formába öntött acél vagy vas darabok a hengerlő műhelybe kerülnek. Erősen felizitva egy-egy tuskónyi vagy emberderéknyi vasat guritanak a helyben forgó görgők a hengerszék közé. A gép maga igazitja be a vasat a két henger közé, mely most még csak valamivel szoritja vékonyabbra s igy hosszabbra és tömörebbre az idomtalan vastömeget. Vissza már ismét szükebb nyilásu hengeren kell keresztül mennie s igy megy ez a folytonos szoritás, nyujtás, tömörités mindaddig, mig az a vas vagy acél tömb sinné, tartóvassá, rudvassá, kovácsvassá nem válik.

Mikor már elérték a kellő vékonyságot és tömörséget, akkor a metsző présekhez gurul a vas a hengereken, s az az óriási erejü gép teljesen zajtalanul, mint akár mi a lágy vajat, lemetszi a két végét.

Ezek a hulladékok ismét más hengerekre pottyannak s az az előbbi görgők alatt szem elé hozza őket s villönyerővel felemeltetvén, kis vasuti kocsi tovagördül velök.

Igy csak nagy sulyu vasat acélt hengereznek. A szál-vasat, aminőt a mi falusi és kisvarosi kovácsaink használnak, más épületben hengerezik. A gyártási eljárás ugyanolyan, mint a rud-vasnál, csak, hogy vissza nem pusztán henger viszi a vasat, hanem mikor az egyik hengerből kisiklik, fogóval a végét megragadják és vissza, a szomszédos szükebb hengerbe igazitják. Ez a forditás 180 foknyi (félkörös) forditással jár. Mikor tehát a vas vagy acél pálca az egyikből ki, a másikba befordul, mint az elpattantott kanász-ostor gyors, hullámos ivben csillámlik meg a félhomályos műhelyben. De nem egy, hanem 10—15 egyszerre, s mint a tüzhányó hegyek mélyiben villámokat kovácsoló cikłopok s kezükben a cikázó, sistergő villám, olyas félének tünik fel ez a modern kovácsolás, ahol minden van, csak kalapácsütést nem hallunk s nem látunk.

A kész hengerezett vasat vagy acélt még a vasat kocsikra is villanyerővel emelik. Két hidszerkezetü óriási méretü mozgó emelő daru végzi ezt a nagy és nehéz munkát.

Gépek dolgoznak, — a munka nehezét azok végzik. Gyors, preciz munka ez, de ideget ölő, nehéz munka jut itt a munkásoknak is, 12 órás keretben 10 óra folyásig kohónál, olvasztó kemencénél, 2000 foknál erősebben hevitett folyékony vas vagy acél mellett dolgozni ott, ahol egyik oldalról sziporkázik a forró érc, süt az áradó, sugárzó melegség, a másik oldalon iparvasut gördül, nem gyerek munka. És lustálkodni, megállni gép mellett nem lehet.

A hengerművek felett vas hidak közvetitik az átjárást. E hidak nincsenek összefüggésben a hengerekkel, de a görgőkön ide-oda futó vastömlők sugárzó hője mégis ugy átheviti azokat a hidakat, hogy bizony emelgettem a lábamat, cipőn keresztül is szinte égetett a hid vas fedőlapja.

A munkásoknak a jó fizetésen kivül szép, egészséges lakásuk van. Villa-szerüen épültek a munkások házai. Két-három szoba, 1 padlás-szoba, konyha, kamarák, pince van egy-egy házban. Egy házban egy család. A ház előtt kert, mögötte tágas udvar. És e szép lakásért keresetének 4 %-át fizeti a munkás. Tehát pl. egy 3060 K-t kereső munkás 120 K-t fizet házbérül. Van nagyon szép munkás kaszinójuk, fürdőjük medencéje 45 mt. hosszu, nyugbérük és természetesen betegsegélzésük és biztositásuk, kórházuk 50 ággyal és 3 orvos.

A társpénztárhoz a munkások 1907-ben 345 ezer K-val, a társaság 100 K-val járult,

a társpénztár tőkéjének évi kamata 88 ezer K. Ez mind jótékony célra jut.

Nyugbérül 1907-ben 197 ezer K-t fizetett a társulat, betegsegélyzésre pedig 209 ezer koronát.

A baleset bizt.-ra keresetük 5 %-át adják, a társpénztár vagyona 2 millió 250 ezer korona.

Ily erővel, ily óriási technikával, ily pénzmennyiséggel és sok gondos körültekintéssel dolgoznak itt éjjel-nappal.

Zug az egész levegő, tele van gőzzel, gázzal; reng a föld, rengenek az épületek a gépeknek ide-oda futó mozdonyoknak, daruknak dübörgő zakatoló munkája alatt. Itt látja az ember a modern aranycsinálást. Abból az olcsó vasércből drága acél készül; minél több kézen, gépen megy át, annál drágább lesz. S azon az árkülönbözeten, mely a vasérc és a finom acél penge v. rugó ára közt van, azon mily sok ember keres, mily sok család él.

S a nagy gyár felett 3 templom emelkedik: a katholikus, a lutheránus és a kálvinista templom. Szinte néma is, de hangosan is hirdetik, hogy az anyag felett ur a lélek, — a lélek felett is az Isten, kinek kezéből, akaratából van az anyag is, a lélek is; akié minden, az ember is.

Pártoljuk a honi ipart.

Brassói és zsolnai

férfi és női divatkelmék,

szövetek és posztók

gyári raktára KEMENESALJÁN

Német Márkus

divatárukereskedése Celldömölkön. Szentháromság-tér.

Divatujdonságok!

RÁCZ GYULA

épület és butorasztalos

Celldömölk (a kőfaragóval szemben).

Elvállal mindenféle asztalos munkát s azt a legszolidabb kivitelben jutányos áron készíti Javitásokat gyorsan és pontosan eszközli

BÉRES SÁNDOR

uri cipész

Celldömölk, Kossuth-u., (kőfaragóval szemben.)

Készit a mai kor igényeinek megfelelő uri, női és gyermekcipőket, elsőrendü anyagból, a legujabb divat szerint; mindennemü cipőkülönlegességeket, valamint sport, vadász- és lovagló csizmákat, ugyszintén fájós és hibás lábakra specialcipőket. — Különféle cipőtisztitószerek jutányos áron kaphatók.

NAGYBANI KÁVÉBEHOZATAL TRIESZTI

SZVOBODA csemege különlegességek és fűszeráru-csarnoka a „fekete kutyá"-hoz

CELLDÖMÖLKÖN, Kossuth Lajos-utcában van.

Állandóan nagy raktár czukorkákban és süteményekben.

495. sz. 1908 vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulirott kiküldött bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a győri kir. törvényszéknek 1908. évi 5237/p. számu végzése következtében dr. Haan József ügyvéd által képviselt Győri Általános Takarékpénztár felperes javára Cséby István és társai kemeneshőgyészi lakos alperesek ellen 500 K s jár. erejéig 1908. évi julius hó 31-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 3924 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák lovak, juhok, gazdasági eszközök, 5 boglya széna, őszi és tavaszi szemes termények s egyéb tárgyakból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a czelldömölki kir, járásbiróság 1908. évi V. 361/2. sz. végzése folytán 500 K tőkekövetelés, ennek 1908. évi május hó 1-ső napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 130 K 52 f-ben biróilag már megállapitott költségek erejéig, Kemeneshőgyész községben alperesek lakásán s folytatólag Bagolyvár pusztán leendő eszközlésére **1908. évi szeptember hó 1. napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Czelldömölk, 1908 aug. 17.

Záborszky Sándor
kir. bir. végrehajtó.

A hölgyközönség figyelmébe!

Női és gyermekkalapok, kész kézimunkák, ezekhez szükséges anyagok. Női blusok és aljak! Kalapok átalakitása elfogadtatik

Ujhegyi Mihálynénál
PÁPA, Kossuth Lajos-utca 68. sz.

Badacsonyi
saját termésü, nemes faju
CSEMEGESZŐLŐT
5 kilogrammos postakosarakban, kosaranként **3 K 60** f-ért bérmentve, utánvéttel szállit Magyarország minden vasut és posta állomására
ERDÉLYI PÁL, vaskereskedő
TAPOLCA, a Balaton mellett.

Reklam.

A tisztelt háziasszonyoknak
legmelegebben ajánljuk a
valódi :Franck: kávé-pótlékot
mint legjobb pótkávét,
belföldi nyersanyagból gyártva
Franck Henr. fiai
honi gyárában
Kassán.
Vegyjegy.

D X 6 8 N 05 L J. W. L.

Van szerencsénk a t. közönség tudomására hozni, hogy

épitési irodánkat

Celldömölkön, a Villamos-telep lakóházában megnyitottuk.

Mindazoknak, kik a villamos világitás, vagy erőszolgáltatás iránt érdeklődnek, készséggel nyujtunk felvilágositást s készitünk **dijtalanul** tervet és költségvetést.

GANZ-FÉLE VILLAMOSSÁGI R.-T.
épitésvezetősége

ÉPITÉSI IRODA.

Tisztelettel van szerencsénk a n. é. épittető közönség becses tudomására hozni, hogy

Celldömölkön, Sági-utca 99. szám alatt
(MERKL-FÉLE HAZ)

épitési irodát és vállalatot

létesitettünk.

Elvállaljuk ugy helyben, mint vidéken, bármily méretü modern **lak- és bérházak, gazdasági épületek stb. tervezését. költségvetések készitését,** valamint ezek természetben való kivitelét; továbbá átalakitások, tatarozásoknak a leggondosabban való elkészitését, melyeknek **pontos és szakszerü kiviteléért, ezen a téren hosszas időn át szerzett tapasztalataink kezeskednek.**

Amidőn legfőbb törekvésünk oda irányul, hogy a legkényesbe igényeknek is megfelelhessünk, — magunkat a nagybecsü épittető közönség szives pártfogásába ajánlva, maradtunk

kiváló tisztelettel

Horváth Testvérek
kőm. mesterek, épitési vállalkozók.

Nyomatott Dinkgreve N. könyvnyomdájában Celldömölk.